

Sygn. akt II Ca 1323/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Mariusz Broda**

Sędziowie: **SSO Elżbieta Ciesielska**

SSO Rafał Adameczyk (spr.)

Protokolant: protokolant sądowy Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2014 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko Młynowi (...) Spółce Jawnej w C.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Busku - Zdroju

z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. V C 26/13

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 (drugim) i zasądza od pozwanego (...) Spółki Jawnej C. na rzecz powoda A. P. dalszą kwotę 1120,85 (jeden tysiąc sto dwadzieścia 85/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2012 roku do dnia zapłaty; oddała w całości apelację pozwanego; zasądza od pozwanego (...) Spółki Jawnej C. na rzecz powoda A. P. kwotę 1347 (jeden tysiąc trzysta czterdzieści siedem) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1323/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt V C 26/13, Sąd Rejonowy w Busku – Zdroju zasądził od strony pozwanej – Młyn (...) Spółki jawnej w C. na rzecz powoda A. P. kwotę 34758,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 16520,80 zł od dnia 13 września 2011 r. do dnia zapłaty i od kwoty 18237,94 zł od dnia 16 listopada 2011 r. do dnia zapłaty (punkt 1.), oddalił powództwo w pozostałej części (punkt 2.) oraz zasądził od strony pozwanej – (...) Spółki jawnej w C. na rzecz powoda A. P. kwotę 4211 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt 3.).

Sąd ten ustalił, że powód prowadzi gospodarstwo rolne w miejscowości R., gmina S., a strona pozwana – działalność gospodarczą pod nazwą Młyn (...) Spółka Jawna w miejscowości C.. Strony zawierały wcześniej kilkakrotnie umowy dotyczące sprzedaży zboża. W ich wykonaniu A. P. dostarczył pozwanej pszenicę, która została odebrana, a Młyn (...) Spółka jawna w C. wystawiła w dniu 18 lipca 2011 r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 34582,40 zł, płatną w terminie do 6

września 2011 r., w dniu 19 lipca 2011 r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 16520,80 zł, płatną w terminie do 12 września 2011 r. oraz w dniu 16 września 2011 r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 18237,94 zł, płatną w terminie do 15 listopada 2011 r. Faktury były podpisane przez obie strony umowy. W dniu 6 grudnia 2011 r. strona pozwana dokonała wpłaty kwoty 34582,40 zł tytułem należności z faktury VAT nr (...). Po wystawieniu tej faktury strony prowadziły pertraktacje co do terminu płatności za zakupiony przez pozwaną towar.

Zdaniem Sądu Rejonowego, strona pozwana nie wykazała, aby termin płatności należności z faktur został przedłużony przez powoda, natomiast A. P. monitował u strony pozwanej o zapłatę za towar. Z tej przyczyny Sąd pierwszej instancji zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda „kwoty żądane pozwem”, a o kosztach procesu orzekł na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Sąd uznał, że strona pozwana swoim postępowaniem zmierzała do przedłużenia postępowania, co wiązało się dla powoda z większymi kosztami, w szczególności przejazdu do Sądu, wobec czego uwzględniono wniosek A. P. o zasądzenie od pozwanej kosztów zastępstwa radcowskiego w podwójnej wysokości.

Apelację od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Powód zaskarżył orzeczenie Sądu Rejonowego w części – w zakresie punktu 2., zarzucając:

- naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 481 k.c. i art. 482 k.c. poprzez ich niezastosowanie, pomimo ustalenia przez Sąd, iż strona pozwana dopuściła się opóźnienia w spełnieniu świadczenia z faktury nr (...),
- naruszenie przepisów prawa procesowego – art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nieprawidłowe uzasadnienie wyroku, w szczególności brak wskazania podstawy faktycznej oraz prawnej rozstrzygnięcia z punktu 2. wyroku,
- naruszenie przepisów prawa procesowego – art. 103 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, pomimo ustalenia przesłanek do zastosowania,
- niezastosowanie § 6 pkt 5 w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, pomimo uwzględnienia wniosku o zasądzenie od strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w podwójnej wysokości.

Wskazując na powyższe zarzuty, A. P. domagał się zmiany wyroku w zaskarżonej części i zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 1120,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2012 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenia od (...) Spółki jawnej w C. na rzecz A. P. kosztów postępowania, w tym kosztów związanych z postępowaniem odwoławczym, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego w obu instancjach w podwójnej wysokości.

Pozwany zaskarżył wyrok w całości, zarzucając:

- naruszenie art. 299 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron,
- naruszenie § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - przez jego niezastosowanie.

Pozwany wniósł o przeprowadzenie wskazanego dowodu i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz (...) Spółki jawnej w C. od powoda kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Co do apelacji strony pozwanej

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron należy do decyzji Sądu (art. 299 i 302 k.p.c.), opartej na analizie przeprowadzonych w sprawie dowodów pod kątem ich spójności i zupełności. Dowód z przesłuchania stron nie ma zatem charakteru obligatoryjnego i może być dopuszczony jedynie wtedy, gdy po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Ograniczenia wynikające z art. 299 k.p.c. są konsekwencją założenia o nikłej wartości dowodowej wypowiedzi strony bezpośrednio zainteresowanej wynikiem postępowania. Przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron jest konieczne wówczas, gdy nie ma możliwości przeprowadzenia innych dowodów lub gdy brak jest dowodów. Nieprzesłuchanie strony może stanowić naruszenie art. 299 k.p.c. tylko wtedy, gdy mogło ono wpłynąć na wynik sprawy, rozumiany jako wyjaśnienie wszystkich istotnych i spornych okoliczności dotyczących stosunków prawnych pomiędzy stronami sporu albo gdy dowód z przesłuchania strony był jedynym dowodem, którym dysponował sąd (tak Sąd Najwyższy w wyrokach: z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 369/09, LEX nr 570129 i z dnia 5 czerwca 2009 r., I PK 19/09, LEX nr 519171). W rozpoznawanej sprawie nie zachodzi taka sytuacja, gdyż wszystkie ustalenia niezbędne do rozstrzygnięcia wynikają z przeprowadzonych dowodów, wskazanych i omówionych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia (k. 114 - 117). Wobec tego nie zachodziła konieczność przeprowadzenia dodatkowego dowodu w postaci przesłuchania stron.

Poza tym zarzutem co do merytorycznego rozstrzygnięcia, apelacja ogranicza się do powtórzenia zawartej w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 30-31) i piśmie procesowym pozwanej z dnia 8 sierpnia 2012 r. (k. 46) argumentacji, która była już przedmiotem oceny Sądu pierwszej instancji, a tę Sąd odwoławczy w pełni podziela.

Nie jest również zasadny zarzut naruszenia § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490), który stanowi w ust. 1, iż zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, a w ust. 2, że podstawę zasądzenia opłaty, o której mowa w ust. 1, stanowią stawki minimalne określone w rozdziałach 3-4. Opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy.

W postanowieniu z dnia 16 lutego 2012 r., IV CZ 107/11, LEX nr 1168556, Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż użycie pojęcia stawki minimalnej oznacza, co do zasady, że stanowi ona minimalne „wynagrodzenie” – według terminu użytego w art. 98 § 3 k.p.c. – jakie przysługuje adwokatowi (radcy prawnemu – art. 99 k.p.c.) za prowadzenie danego rodzaju sprawy i które, jako składnik kosztów procesu, jest podstawą rozliczeń tych kosztów między stronami procesu. Nie ma przeszkód, aby strona korzystająca z pomocy adwokata (radcy prawnego) umówiła się, przy zastosowaniu kryteriów określonych w § 3 ust. 1 rozporządzenia, na opłatę w wyższej wysokości od minimalnej stawki opłaty przewidzianej za pomoc prawną dla danego rodzaju sprawy. W takim jednak przypadku, wysokość umówionego wynagrodzenia nie jest wiążąca dla sądu przy dokonywaniu rozliczenia kosztów procesu. Sąd, zasądzając opłatę za czynności adwokata (radcy prawnego) z tytułu zastępstwa prawnego, zgodnie z art. 109 § 2 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia, bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata (radcy prawnego), a także charakter sprawy i wkład pracy tego pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

Zarówno charakter rozpoznawanej sprawy (żądanie zapłaty ceny sprzedaży wynikającej z faktur), jak i czynności podjęte przez pełnomocnika powoda (wniesienie pozwu, złożenie dwóch pism procesowych, w tym odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty, a w niej wniosków dowodowych oraz udział w rozprawach) nie uzasadniają żądania zapłaty wynagrodzenia powyżej stawki minimalnej. Radca prawny podejmował typowe czynności dla tego rodzaju sprawy. Niezrozumiałe jest przy tym stanowisko wyrażone przez Sąd Rejonowy (k. 118), że zasądzenie stawki minimalnej w podwójnej wysokości jest uzasadnione jest koniecznością zwrotu kosztów przejazdu pełnomocnika powoda z miejsca położenia kancelarii radcowskiej do siedziby Sądu, gdyż takie koszty, jeżeli faktycznie zostały poniesione, powinny być zgłoszone do rozliczenia przez pełnomocnika jako wydatki, o których mowa w art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. Strona przegrywająca sprawę jest bowiem obowiązana zwrócić przeciwnikowi zastępowanemu

przez pełnomocnika będącego adwokatem (radcą prawnym) koszty jego przejazdu do sądu, jeżeli w okolicznościach sprawy były one niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 33/12, OSNC 2013/2/14 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2013 r., V CZ 82/12, LEX nr 1293865). Skoro pełnomocnik powoda nie domagał się zwrotu takich wydatków, to nie było podstaw do ich zasądzenia od strony przeciwnej.

Niezależnie od powyższych uwag trzeba jednak podkreślić, że zasądzone w punkcie 3. wyroku od strony pozwanej na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 4211 zł obejmują tylko opłatę od pozwu – 1794 zł (k. 18), opłatę skarbową od dokumentu pełnomocnictwa – 17 zł (k. 6) i wynagrodzenie pełnomocnika – 2400 zł, należne zgodnie z § 6 pkt 5 cytowanego rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r., zatem – wbrew treści uzasadnienia wyroku – w skład tych kosztów nie weszły wydatki związane z przejazdem pełnomocnika powoda z miejsca położenia kancelarii radcowskiej do siedziby Sądu ani też wynagrodzenie pełnomocnika powoda w podwójnej wysokości stawki minimalnej.

Z przyczyn wskazanych wyżej, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony pozwanej.

Co do apelacji powoda

Apelacja jest zasadna.

Sąd pierwszej instancji w oparciu o trafną ocenę przeprowadzonych dowodów dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które to ustalenia Sąd odwoławczy akceptuje i przyjmuje za własne. Słuszna jest konstatacja Sądu Rejonowego, że pozwany nie wykazał, aby rozmowy prowadzone między stronami doprowadziły do przedłużenia przez powoda terminu płatności należności z faktur. Świadkowie W. L. (k. 66), T. L. (k. 66 – 67), A. L. (k. 72) nie potwierdzili takich okoliczności. Mimo że z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji wynika, iż Sąd uznał zeznania tych świadków za wiarygodne i w efekcie żądanie pozwu za zasadne (w całości), to Sąd ten w punkcie 2. wyroku oddalił powództwo w pozostałej części (w zakresie kwoty 1120,85 zł stanowiącej skapitalizowane odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie faktury VAT nr (...) na kwotę 34582,40 zł – gdzie termin płatności był ustalony na dzień 6 września 2011 r., a zapłata należności głównej nastąpiła w dniu 6 grudnia 2011 r.). Skoro fakt 91-dniowego opóźnienia w zapłacie kwoty objętej wymienioną fakturą został wykazany, to Sąd Rejonowy powinien również zasądzić żadaną przez powoda kwotę skapitalizowanych odsetek ustawowych - 1120,85 zł (art. 455 k.c. i art. 481 § 1 i 2 k.c.) z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia o nie powództwa – na podstawie art. 482 § 1 k.c.

Z treści apelacji powoda jednoznacznie wynika, że zakresem zaskarżenia był objęty wyrok jedynie co do rozstrzygnięcia z punktu 2. (k. 129), zatem poza zakresem zaskarżenia pozostało orzeczenie o kosztach procesu zawarte w punkcie 3. wyroku Sądu pierwszej instancji. Kwestie dotyczące zastosowania przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490) zostały wyjaśnione przy omawianiu apelacji strony pozwanej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. i zasądził od pozwanego (...) Spółki jawnej w C. na rzecz powoda A. P. dalszą kwotę 1120,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2012 r. do dnia zapłaty.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 6 pkt 2, § 6 pkt 5, § 12 ust. 1 pkt 1 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Na koszty te złożyła się opłata od apelacji w kwocie 57 zł i wynagrodzenie pełnomocnika powoda w łącznej kwocie 1290 zł (90 zł w związku z uwzględnieniem apelacji A. P. i 1200 zł w związku z oddaleniem apelacji strony pozwanej).